

kris kras overal door heen loopen en den bodem kaal en stuk trappen. Schameler bosch is er op 't oogenblik in heel Nederland misschien niet te vinden.

Ik ben er in geslaagd, om in mijn tuin aardsterren en morieltjes aan te brengen maar ben ze weer kwijtgeraakt doordat ik, terwille van andere belangen, heb moeten hakken en planten. Inktzwammen zijn ook nog al gewillig, trouwens al de weide-zwammen. In dit opzicht is dus wel het een en ander te bereiken. Voor de boschzwammen geldt wel de regel dat het natuurlijke, gemengde, zoo min mogelijk gestoorde bosch op den duur wel rijk aan paddestoelen moet worden.

Van harte hoop ik, dat de paddestoelstudie hoe langer hoe meer beoefenaars moge vinden. Zij zullen het zich niet beklagen en bewijzen een dienst, wellicht een zeer grooten, aan de maatschappij.

JAC. P. THIJSSSE.

OVER DE GIFTIGHEID VAN PADDESTOELLEN.



ENIG paddestoelliefhebber, die met kennissen eens sprak over zijn liefhebberij, zal de vraag gesteld zijn: »Ja, maar, hoe kan je nu zien, dat een paddestoel eetbaar is?»

Welk antwoord moet men hier op geven? Zou het niet gevaarlijk zijn, om vaste regels op te geven, volgens welke het ook den leek mogelijk zou zijn, goed eetbare van giftige soorten te onderscheiden? Ik voor mij geloof, dat de zekerste manier ter onderscheiding is; het kennen van de soorten en dan verder een volledige, zorgvuldig samengestelde lijst der paddestoelen, waarin aangegeven staat of die en die soort eetbaar, giftig of onbruikbaar is. Zou het niet mogelijk zijn, dat een dergelijke, onder leiding van onze Hollandsche deskundigen, belangeloos samengestelde lijst, successievelijk in de »Levende Natuur« verscheen, of anders desnoods als brochuretje in den handel werd gebracht?

Ofschoon ik voor mij niet aan vaste regels ter onderscheiding geloof, wilde ik, voor de curiositeit toch eens een klein historisch overzichtje geven van de denkbeelden hieromtrent.

Vooraf eenige opmerkingen omtrent de denkwijzen over het wezen der paddestoelen zelf.

Zoo dachten de oude geleerden, dat paddestoelen uitwerpselen waren van de aarde, en dat in hun ontstaan ook de Duivel betrokken was. Dat dergelijke meeningen zich lang hebben weten te handhaven, blijkt wel uit enkele hedendaagsche benamingen als duiveltjesbrood, heksenkring, hekseneieren, satanszwam.

Plinius dacht, dat paddestoelen aardkonkretie's waren, omdat Lartius Licinus, die er een at, zijn tand brak op een goudstuk, dat in de paddestoel zat.

Reeds de oude Grieken probeerden een antwoord te geven op de vraag: hoe onderscheidt men eetbare van giftige paddestoelen. Zoo schreef Nikandros Kolophonios een werkje over den landbouw, waarin hij ze onderscheidt naar de groeiplaats. Veel weten we van dit werkje niet af, doordat groote stukken van het handschrift niet meer te lezen waren.

Dioscorides bestudeerde eenigen tijd de paddestoelen en had toen onfeilbare kenmerken van giftigheid gevonden. Hij zeide: die soorten zijn giftig, die groeien in de nabijheid van een giftboom, een slangenhol, een verroesten spijker, een stuk beschimmeld laken. Verder zouden giftige soorten bij plukken van kleur veranderen en dan onmiddellijk verrotten.

Dergelijke meeningen hebben zich weten te handhaven tot op het eind van de 17^{de} eeuw; in den tusschentijd werden zij natuurlijk aangevuld. Zoo werd aanbevolen om de paddestoelen

niet klaar te maken op gloeiende kolen, warme asch of ijzeren rooster, daar anders de kwade eigenschappen niet goed waarneembaar zouden kunnen zijn.

Celsus, die kort na Christus geboorte schreef, bracht reeds een systematiek der zwammen. Hij onderscheidt ze namelijk in twee groepen. Fungi utiles en inutiles. Wel een bewijs, dat die menschen meer mycophaga als mycoloog waren.

Uit den naam Fungus blijkt reeds, dat men paddestoelen gevaarlijk vond want die naam is afgeleid van funus = lijk en ago = ik maak. Ook de Oostersche geleerden hadden zich met de kwestie beziggehouden en zoo zei de bekende Ibn Sina, dat die soorten giftig waren welke een groene, roode, zwarte of paarsachtige kleur hadden.

Bovenstaande meeningen maakten in de 18^{de} eeuw plaats voor nieuwe, die, hoewel reeds door Bulliard in 1791 verworpen, zich toch nog hebben doen gelden tot in deze dagen. Zoo bijvoorbeeld: een zilveren lepel, die in de pan wordt gedaan bij paddestoelen wordt zwart. Dit zwart worden is echter een gevolg van ontbinding waarbij zwavelwaterstof gevormd is. Bij deze ontbinding zijn ook ingewikkelde, zeer giftige verbindingen ontstaan, die natuurlijk het nuttigen van de paddestoel gevaarlijk maken.

Evenzoo zijn de meeningen onjuist, dat het zwart worden van meegekookte uitjes of het verkleuren van eiwit op giftigheid van de betrokken paddestoel zouden wijzen.

Deze methoden van onderzoek zijn dus in zoverre onjuist, dat zij goed eetbare soorten kunnen uitsluiten. Zij kunnen echter ook gevaarlijk worden, doordat vele giftige soorten het zilveren lepeltje van de keukenmeid *niet* zwart maken.

Dit laatste geldt ook ten opzichte van de zeer verspreide meening, dat het op doorbraak verkleuren een zeker bewijs van giftigheid zou zijn.

Gelukkig begint men tegenwoordig terug te komen van het geven van regels en probeert ongelukken te voorkomen door de paddestoelen af te beelden en op de scholen te laten zien. In ons land is in die richting echter nog niets gedaan; alleen de Heer Thijsse wees onlangs op het nut van een dergelijke maatregel, in een artikel in de *Telegraaf* van Zaterdag 7 Augustus j. l.

Toch zou ook dit nog niet afdoende zijn, want er zijn verder nog kleine bijzonderheden waarmede men rekening zou moeten houden. Zoo zegt bijvoorbeeld Blücher in zijn boekje *Praktische Pilzkunde* (Miniatuur-Bibliothek): »Man sammle keine sehr alten, keine übelriechenden, oder durch Maden ganz zerfressenen, keine durch Anhalten den Regen durchtränkten (erweichten) und vor allem auch keine an ganz feuchten Orten gewachsenen Pilze. Man lasse die eingesammelten Pilze nicht etwa bis zum nächsten Tage ungerreinigt stehen, sondern putze sie unverzüglich beim Nachhausekommen.«

Volgt men deze raad niet op, dan loopt men alle kans, dat de paddestoelen tot ontbinding geraken, waardoor zij giftig worden.

De Heer Ruys geeft een onderscheidingsmiddel, ten gebuike bij de plaatszwammen, in zijn artikel: »Iets over doodende paddestoelen en de champignons«, welk artikel geplaatst is in: Een en ander over paddestoelen, uitgegeven door de Ned. Myc. Ver. in 1911.

Hij zegt hierin: »Wanneer een ieder, die niet op de hoogte is van de botanische kenmerken der doodelijk giftige, en eetbare soorten, zich voornam, geen paddestoelen te eten, waarvan de plaatjes wit zijn en evenmin die waarvan de steel in een knol eindigt, zouden ongelukken niet voorkomen. Vooral de knol, door een zak of vellen omgeven, is de belangrijkste waarschuwer voor gevaar, daar de rose-plaatjes dragende, doodelijk giftige *Volvaria's* deze ook bezitten.

Tot slot wil ik dus nog eens aan beginnende mycophagen, deze raad meegeven: »Eet geen paddestoelen, waarvan ge den naam niet weet, of waarvan niet met zekerheid bekend is dat hij eetbaar is (zie lijst, die misschien nog wel eens verschijnt). Eet verder geen al te oude exemplaren en laat U niet door dwaze regels van de wijs brengen.

Bennekom.

F. STEUP.